

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Çevre

Giriş

Tarih : 12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: Çevre

Sayfa: 1

12 Şubat 2015 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.35

BAŞKAN: Erol KAYA (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Osman KAHVECİ (Karabük)

SÖZCÜ: Sebahattin KARAKELLE (Erzincan)

KÂTİP: Aydın ŞENGÜL (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Hükümetimizin temsilcileri, kıymetli bürokratlar, değerli basın mensupları; herkese hayırlı sabahlar diliyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Çevre Komisyonumuzun 24'üncü Yasama Dönemi Beşinci Yasama Yılı'nın 17'nci toplantısını açıyorum. Yeterli çoğunluğumuz vardır.

Değerli üyelerimiz, bugün gündemimizde Elektrik Piyasası Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı mevcut. Tasarı birkaç kanunda değişiklik öngörüyor. Biz tali komisyon olarak bunu görüşeceğiz. Ancak geneli üzerindeki görüşmenin yanında, çevreyle ilgisi olması hasebiyle 12'nci maddeyi özelde de görüşeceğimizi ifade edeyim.

Tasarının geneli ve 12'nci madde üzerinde görüşme yapılmasını oylarınıza sunmak istiyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, müsaadenizle, tasarının geneliyle ilgili ve 12'nci maddesi hakkında kısa bir bilgilendirme yapalım.

Elektrik Piyasası Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı özetle;

Birinci olarak, nükleer enerjiyle ilgili kıyı kenar çizgisi, Kıyı Kanunu'ndaki bazı düzenlemelerle ilgili düzenleme öngörüyor.

İkincisi ise, nükleer enerjiyle ilgili bürokratik bazı düzenlemeler öngörüyor.

Elektrik faturalarına yansıyan diğer maliyetlerle ilgili kayıp, kaçak, sayaç okuma, iletim hizmet bedeli gibi düzenlemeleri öngörüyor.

Petrolün boru hatlarıyla taşınması hizmetiyle ilgili yine düzenlemeler öngörüyor.

Ve son olarak da özellikle Çevre Komisyonunu ilgilendiren 12'nci maddesi, kamuya ait ve özelleştirme kapsamındaki santrallerin çevre mevzuatına uyumuyla ilgili geçiş süresi hakkında daha önce, 2013 yılında çıkarılan 6446 sayılı Kanun'un geçici 8'inci maddesi Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi, bununla ilgili düzenleme öngörüyor.

İzin vererseniz, 12'nci maddeyi okutmak istiyorum, sonra da tasarının geneli ve madde hakkında önce Bakanlık temsilcilerimize söz vereceğim ve daha sonra da üyelerimizi dinleyeceğim.

12'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 6446 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 8- (1) EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarına ve 4046 sayılı Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerine ve kamu üretim şirketlerine ait üretim tesislerine, bunlardan bu maddede yapılan değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce özelleştirilmiş olanlarla, yürürlük tarihinden sonra özelleştirilecek olanlar için de geçerli olmak üzere, çevre mevzuatına uyumuna yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanması amacıyla 31/12/2019 tarihine kadar süre tanınır. Bu süre zarfında ve önceki dönemlere ilişkin olarak bu gerekçeyle, EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarında ve 4046 sayılı Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerinde ve kamu üretim şirketlerine ait üretim tesislerinde, bunlardan bu maddede yapılan değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce özelleştirilmiş olanlarla, yürürlük tarihinden sonra özelleştirilecek olanlar için de geçerli olmak üzere, elektrik üretim faaliyeti durdurulamaz ve idari para cezası uygulanmaz."

BAŞKAN – Sayın Müsteşarım, öncelikle geneliyle ilgili, özelde de 12'nci maddeyle ilgili sizlere söz veriyorum.

Sayın Kilci, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, Çevre Komisyonunun değerli üyeleri; sözlerime başlamadan önce, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Efendim, bu söz konusu, Komisyonumuzun gündeminde olan kanun, Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı toplam 14 maddeden oluşuyor. Sizin de açılıştaki ifade ettiğiniz gibi, farklı alanlarda düzenlemeler getiren bir kanun. Bunun içerisinde başlıca nükleer santral projemizin gerçekleştirilmesine yönelik olarak bazı düzenlemeler öngörüyoruz. Burada nükleer santrallerin kıyı alanında yapımı konusunda bazı kendinden

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Çevre Giriş Tarih : 12/02/2015 Stenograf : Kayıt: Çevre Sayfa: 2

kaynaklanan özellikleri var. Bu tesislerin “ana kaya” olarak tabir edilen sağlam zemine oturtulması gerekiyor. Bu nedenle kıyı, sahil şeridi ve dolgu alanlarının kullanılma zorunluluğu bulunmakta. Malumunuz, Akkuyu bölgesinde inşa edilecek ilk nükleer santralimizde çalışmalarımız oldukça hızlı bir şekilde ilerliyor. Bu çerçevede, mevcut Kıyı Kanunu’na göre, denizden karaya doğru 100 metrelik kıyı alanında nükleer santral tesisinin yapılabilmesine ve dolayısıyla uluslararası anlaşma kapsamında yapılması planlanan Akkuyu Nükleer Santral Projesi’nin gerçekleştirilmesine imkân vermek amaçlanıyor.

Bir diğer düzenleme ise, malumunuz, nükleer santral projelerinde, bu projelerin koordineli bir şekilde yürütülmesi açısından Bakanlığımız merkez teşkilatında Nükleer Enerji Proje Uygulama Dairesi Başkanlığı adı altında faaliyet gösteren yapının genel müdürlük düzeyine yükseltilmesi, genel müdürlük olarak yeniden örgütlenmesini öngörüyoruz. Bunun da diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla koordinasyonun sağlanmasında önemli bir işlem olduğunu düşünüyoruz.

Bunun dışında, yine bu kanun kapsamında, elektrik dağıtım sektöründe yaşanan birtakım karışıklıklar söz konusu özellikle bu kayıp kaçak bedellerinin bazı yargı kararları gerekçesiyle dağıtım şirketlerinden talep edilmesine ilişkin olarak. Buradaki hukuki durumu açıklığa kavuşturmak amacıyla bir düzenleme söz konusu.

Diğer taraftan, petrol boru hatlarıyla transit ürün taşınmasına ilişkin mevzuatta yapılacak yatırımların katma değer vergisinden istisna edilmesine ilişkin olarak yine Maliye Bakanlığımızla yaptığımız istişareler sonucunda hukuken açıklanma ihtiyacı duyulan bir hususu açıklığa kavuşturarak bu konudaki yatırımların KDV’den istisna edilmesini öngörüyoruz.

Komisyonumuzun gündeminde olan bir diğer önemli uygulama ise, az önce sizin de ifade ettiğiniz gibi, elektrik üretim şirketlerimizin, elektrik üretim santrallerimizin Çevre Kanunu’ndan kaynaklanan yükümlülüklerin ertelenmesine ilişkin bir düzenleme. Esasında bu düzenleme daha önce yönetmelik kapsamında yapılmaktaydı. Ancak 2013 yılındaki 6446 sayılı Kanun kapsamında bu düzenleme kanuna taşınmıştı. Fakat orada o madde, ilgili madde, geçici 8’inci madde Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi. İptal edilince ciddi bir sorun ortaya çıktı. Yaklaşık 11 bin megavatın üzerinde kamu ve yeni özelleştirilen santraller olmak üzere, bunların kapanma tehlikesiyle karşı karşıya kalındı. Dolayısıyla, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerini dikkate alarak daha önceki düzenlemeyi yeniden gündeminize, yüce Meclisin gündemine getirmiş oluyoruz Sayın Başkanım.

14 maddelik tasarının içerisinde yer alan düzenlemeler ana hatlarıyla bunlardan ibaret. İstenildiği takdirde, yeri geldiği takdirde, Bakanlığımızın, ilgili arkadaşlarımızın gerekli açıklamalarda bulunacaklarını da saygılarımla arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Komisyon üyelerimizden söz almak isteyenlere söz vermek istiyorum.

Sena Hanım, buyurun.

SENA KALELİ (Bursa) – Teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Başkanım, zaten daha önce Kıyı İmar Kanunu, Orman Kanunu, Afet Riski Yasası’yla vesaire, zaten devre dışı bırakılmıştı. Ekstradan, yeniden birtakım düzenlemeler getiriliyor. Bunun içinde elektrik dağıtım şirketlerinden kaynaklanan sorunların nasıl çözüleceğini anlamadığımız birtakım düzenlemeler de olacak. Bu elektrik dağıtım şirketleri şu anda Türkiye genelinde, kendi yaşadığım ilde, özellikle hem faturalarda kayıp kaçak bedellerini fazlasıyla yansıtmaları nedeniyle hem de yeterli hizmet vermemeleri, özellikle kar yağdığı dönemlerde Bursa’da en az 17 köy elektriksiz, doğal olarak susuz kaldı, ulaşım yapılamadı ve elektrik dağıtım şirketleri maalesef 17 ile 20 gün arasında elektrik veremedi bu köylere. Böyle düzenlemeler yapıyoruz ama düzensiz ve yaptırımsız, belki de kontrolsüz, denetimsiz çalışan hem özelleştirilmiş bu elektrik dağıtım şirketleri hem de özelleştirilmiş kara yolları bakım hizmetleri yirmi dört saate yakın yollarda kalmamıza neden oluyor. Gene Bursa-Ankara yolunda dünden önce böyle bir durum gerçekleşti, İzmir yolunda gerçekleşti. Biz bu yasal düzenlemelerle birtakım hakları, tahsisleri, devirleri yapıyoruz bu özelleştirilen şirketlere. Burada nitekim benim gördüğüm bayağı enteresan bir madde var. Lisans alması gereken, nükleer santral yapımıyla ilgili bazı şirketlere kamu arazileri, hazine arazilerini devretmemiz gereken anladığım kadarıyla kendilerine. Bu devirleri yapıyoruz, kendi arazilerimizi yabancı şirketlere veriyoruz, özelleştiriyoruz. Daha sonra denetim de yapamıyoruz. Teknolojisine hâkim olmadığımız bir nükleer santral yapımı söz konusu ve tamamen teslim olduğumuz düşüncesi bende hâkim oluyor.

Bu, kıyıda, yani “sağlam zemin” diyorsunuz Sayın Müsteşarım ama dolgu alanlarından da söz ediyorsunuz. Nasıl sağlam zemin oluyor? Otel yapılamıyor, ev yapılamıyor kıyılarda 100 metre mesafesinde, nükleer santral yapıyoruz.

Bu tür çok önemli kararları alırken her türlü önlemi aldık mı? Yani biz ekonomide, üretimde, KOBİ’ler elektrik enerjisi daha az yoğun kullanan KOBİ’lere, bilişim sektörüne, tarıma, turizme ağırlık verdik mi, tasarruf önlemleri aldık mı, Enerji Şurası’nda bunları yeterince tartıştık mı ki bu tür düzenlemelere gidiyoruz? Bu tahsisler, devirler kimlere olacak? Daha sonra bununla ilgili nasıl hesap sorabilecek konumda olacağız?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Çevre

Giriş

Tarih : 12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: Çevre

Sayfa: 3

Bugün yapılması istenen ve tali komisyon olarak bizden beklenen, özellikle çevreyle ilgili, Türkiye'nin en mutlu şehri Sinop'ta da böyle bir planlama var. Yani biz şehirlerimizi mutsuz hâle mi getireceğiz? Bunların atıklarını nereye, nasıl taşıyacağız, nasıl yok edeceğiz, nasıl önlemler alacağız, bunları bilmeden biz bu Komisyondan bu kararları nasıl geçireceğiz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Kaplan.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, değerli bürokrat arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Daha öncesinde bu konu çevreyle ilgili konuşulması gereken bir konuyken şimdi bir geçici 8'inci veya 12'nci maddeyle ilgili ve bir de kıyıyla ilgili gelmiş olması doğrusu benimsediğim bir konu değil. Ama gelmiş olması nedeniyle de hem geneliyle ilgili hem de maddeyle ilgili biraz bilgi vermek istiyorum, paylaşmak istiyorum.

Sayın Bakan yerine Sayın Müsteşarın gelmiş olması da bir başka önemsizmiş bir konu diye algılıyorum.

BAŞKAN – Ben özür dilerim, o konuda açıklama yapmadım. Sayın Bakanımız dün akşam beni aradılar, özür beyan ettiler Azerbaycan'da bugün olacaklarından dolayı. Özür dilerim, benim baştan söylemem gerekiyordu.

Buyurun.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Şimdi hadise şu: Türkiye'de enerjiye ihtiyaç var, kabul. Kalkınma için enerji gerekli mi? Gerekli. Enerjinin özellikle dünyada olduğu gibi Türkiye'de de son yıllarda yenilenebilir enerji noktalarına gitmesi önemli mi? Önemli. Ama bizde bir program ve plan dâhilinde yok. Dünya neden böyle bir önlem alıyor? Dünyanın böyle bir önlem almasının nedeni küresel ısınma. Küresel ısınmanın getirdiği iklim değişiklikleri, onun sonucu doğabilecek kuraklık, tarımsal alandaki ciddi sorunlar, yaşam alanlarının ortadan kaybolması. Onun için, dünya küresel ısınmanın getirdiği değişiklikler karşısında enerjiyi mutlaka “Olmazsa olmaz.” diye dayatmıyor. Sürdürülebilir bir noktada enerji olmasını talep ediyor. Bunun için de bir dizi toplantılar yapıyor. Ne yapıyor yaptığı toplantılarda? “Nükleer santrallerin kömürle çalışanlarının sınırlandırılması.” diyor. Bizim, Kyoto Protokolü'ne imza atmamızın altında da bu var, yenilenebilir enerjiye doğru yatırımların yapılması. Yani dünyayı korumaya yönelik bir çalışma yapıyoruz, detaya girmeyeyim. Biz ne yapıyoruz? Anayasa'nın iptal ettiği madde geçici madde 8. Okumama gerek yok. Biraz önce Sayın Başkan okudu. 31/12/2018'e kadar enerji gereksinimi nedeniyle termik santrallerin çevre mevzuatı açısından kendini tamamlamalarıyla ilgili süre veriyorsunuz, Anayasa Mahkemesi bunu iptal ediyor, yeni düzenlemeleriyle 2019'a kadar muaf tutuyorsunuz. Üstelik bir önceki kanunda, Enerji Kanunu'nda, 2013'te görüştüğümüzde, 2018'e kadar her ne kadar muaf tutuluyorsa da Bakanlar Kurulu kararıyla yetki verilerek üç yıl daha uzatma yetkisi var. Siz de biliyorsunuz. Şimdi bunu neden 2019'a getiriyorsunuz, bunun mantığını anlamış değilim.

Notlarınızı alın, yanıtlarsanız sevinirim.

İkinci bir olay: Bizim buradaki amacımız ÇED'den tamamlanmayla ilgili bir talep mi var ertelemekte? ÇED mevzuatına uygun gerekli izinlerin tamamlanmasıyla ilgili bir düzenleme için süre vermiyor musunuz? ÇED mevzuatı burada, sizin elinizde de var. “Projenin ÇED'le olumlu olmadığına karar verilmedikten sonra projenin çizimi dâhi uygun değil.” diyor. Siz termik santrallere 2019'a kadar izin veriyorsunuz, çalışmasına izin veriyorsunuz, yetkilendiriyorsunuz, bir taraftan diyorsunuz ki: “ÇED mevzuatına uygun tedbirlerin alınması için bir süre.” Çelişmiyor mu? Eğer bir termik santral doğayı kirletiyorsa, çevreyi kirletiyorsa, denizi kirletiyorsa, havayı kirletiyorsa, projelendirme safhasında bunun ürünlerinin ne olduğu zaten belli. Siz de biliyorsunuz. Ne kadar karbon salındığını, ne kadar doğaya atık attığını, gerek nükleer santraller gerek diğer termik santraller açısından hepsi belli bunların projede. Bunların çevreye verdiği zararları bile bile pas geçerek 2019'a kadar erteleme gereğini de çevre mevzuatı yönünde bir eksiklik olup olmadığına dair getirmiş olmanızın mantığını ve mantalitesini anlamış değilim.

Bunu şöyle söylerseniz daha doğru olur, daha samimi olursunuz, deyin ki: “Bizde enerjiye ihtiyaç var, biz nükleer santral kuracağız, biz termik santral kuracağız, çevre mevzuatını da çöpe atıyoruz.” Buna saygı duyarım. Bu bir bakış açısı. Doğru ya da yanlış ama bir bakış açısı. Şimdi siz diyeceksiniz ki: “Benim enerjiye ihtiyacım var, bu bölgede nükleer santral getireceğim” Üzerinde belki Çevre Komisyonunda konuşmamız gereken en temel sorunlarından biri şu: Nükleer santrallerin çevreye, doğaya, insana olan zararlı etkilerini konuşmamız gerekirken ve bu konuda tedbir almamız gerekirken siz “Biz bunlarla ilgili tedbirleri alıyoruz, düzenlemeyi 2019'a erteliyoruz, aynı yasayı Bakanlar Kurulu kararıyla da 2011'e kadar erteliyoruz...” Bence bu komik durumdan çıkmamız gerekiyor. Ben bunu Türkiye Büyük Millet Meclisinde Sayın Bakanım da sordum, Maden Kanunu görüşülürken de sordum, Çevre ve Orman Bakanlığıyla ilgili bütçe konuşmamızda da sordum. Bunların hiçbiri hakikaten çevreyle ilgili temel değerlerin korunmasıyla ilgili bir yaptırımlar ve kanunlar değil. Bunlar tam tersi, çevreyi, ÇED'i bypass eden bir anlayış. Enerji Bakanlığı açısından böyle bir işe ihtiyaç varsa lütfen Çevre Bakanlığını veya çevreyle ilgili komisyonları böyle, kullanmanızı doğru bulmuyorum. Deyin ki bana: “Enerjiye ihtiyaç var, çevre mevzuatını pas geçiyorum.”

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Çevre

Giriş

Tarih : 12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: Çevre

Sayfa: 4

Bakın, son çevre mevzuatında birçok değişiklik yapıldı. Sizin belki alanınız değil ama Türkiye’de artık çevrenin korunmasıyla ilgili, doğanın korunmasıyla ilgili, yaşadığımız yeşil alanların, yaşam alanlarımızın korunmasıyla ilgili her konu baypas edildi. Yenilenebilirin bir tanesi HES’ti. HES’lerle ilgili daha önce de yapılan projelendirmede bir su bölgesinden başka bir havzaya su taşınmasının miktarı 30 binen 300 milyon tona kadar çıkarıldı. Şimdi benzerini siz termik santralde kuruyorsunuz, şimdi nükleer santral için kuruyorsunuz. Ben bunun gözden geçirilmesini istiyorum. Doğru değil.

İkincisi: Bir bütünlük kıyı planı yaptınız, birçok yerde de uygulamaya başladınız. Son süreçte, Kocaeli milletvekillerim de burada, Kocaeli’nde de bu, Bakanlık talebi doğrultusunda projelendirildi. Şimdiye kadar, Kocaeli için söylüyorum, muhtemelen diğer bölgeler için de böyle, gelişigüzel, planlama yapılmadan, program yapılmadan, düzenleme yapılmadan kıyıların sanayi alanlarına, konut alanlarına gelişigüzel pazarlanması yapılmış, bitirilmiş bir noktadan sonra şimdi geliyorsunuz, ”Bütünlük kıyı planında bütünsel bir açıyla bakacağız.” diyorsunuz. Nedir bütünsel?

- 1) Turizm açısından korunması lazım.
- 2) Kentsel açıdan korunması lazım.
- 3) Sanayi açısından korunması lazım.

”Bütünsel olarak bakacağız.” diyorsunuz. Sizin şimdi getirdiğiniz geçici 1’inci maddede de 100 metre sonrasında nükleer santral yapılmasıyla ilgili proje veriyorsunuz. Getirmiş olduğunuz -gerçi onu Çevre Bakanlığı getirdi- bütünlük kıyı planına dahi uymuyor. Şimdi, bu konuyla ilgili hakikaten bence siz bakanlıklar arasında, bürokratlar arasında lütfen bir araya gelin, hangisinin çevreyle ilgili olumlu, olumsuz olduklarını Çevre Bakanlığındaki bürokrat arkadaşlarımızla konuşun, öyle getirin. Şimdi hepsi birbiriyle çelişiyor. Hangisini anlatayım desem, hiçbirinde tutunacak tarafımız yok çevreyi korumaya yönelik olarak. Ama bakış açımızda, demin de geldim, uzatmak da istemiyorum, siz bana “Enerji gerekiyor, sürdürülebilir enerji istemiyorum, mutlaka, Türkiye’nin kalkınması için, ne olursa olsun, yaşam alanları kayboluyorsa da, doğa kayboluyorsa da benim enerjiye ihtiyacım var, bunun için termik santral kuracağım, bunun için nükleer santral kuracağım.” diyorsanız, “Çevreyi baypas ediyorum.” diyorsanız böyle söyleyin, daha saygınlık kazanırsınız diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Yalnız, kendimle çalışmamak adına, kanunu savunmak için söylemiyorum ama Çevre Komisyonu olarak bir açıklama yapmak zorunda kaldım. Şimdi, arkadaşlar, kıyı kenar çizgisinin dışında, yani geriye dönük, karaya dönük değil de denize dönük her yerde, bugün Türkiye’de, bugün değil, geçmişten, elli yıl öncesinden dâhi yapı yapılır, otel de yapılır, marinalar yapılıyor, bunlar hepsi kıyı kenar çizgisinin denize olan bölümünde yapılıyorlar. Kruvaziyer limanlarında eğer böyle bir teklifiniz varsa, Maliye Bakanlığına başvurduğunuzda, Millî Emlakten yeri kiralarsınız, denizi kiralarsınız, doldurursunuz ve burada her türlü otel... İşte, deniz de yapılabilir. Şimdi bunu da...

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – “Denizi doldurursunuz.” dersiniz biz sıkıntıya gireriz yine tekrar çevreyle ilgili.

BAŞKAN – Hayır, bir şeyi doğru tartışalım diye söylüyorum. Önerilen askerî yasak bölgeler biliyorsunuz bu kapsamın içinde, bunu buraya dâhil ediyoruz. Bilinsin diye söylüyorum. Yani “Kıyı kenar çizgisinin denize doğru olan bölümünde yapı yapılmaz.” demeyelim de bunu yine tartışalım. Sadece onu söylüyorum yani.

İki: Sayın Müsteşarıma bir soru soruyorum, net bir soru ve sadece “Evet”, “Hayır” Siz kamunun yeni yapacağı, yani bugün bu kanunun çıktığını kabul edersek yeni yapacağı tesislerle ilgili bir muafiyet mi talep ediyorsunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Hayır.

BAŞKAN – Ben de öyle biliyorum da...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Özel sektörün ya da kamunun yeni yapacağı tesislerle ilgili muafiyet talep etmiyoruz.

BAŞKAN – Geriye dönük... Ben de öyle biliyorum da bir açıklama olsun diye...

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Sayın Başkanım, hatırlarsanız, yanılmıyorsam, 1997’den önce yapılan kamu yatırımlarıyla ilgili bir muafiyet de alındı. Yine bizim dönemimizde, 2012 veya 2013.

BAŞKAN – “Yatırım programına alınmış olanlar ÇED muafiyetiyle ilgili.” diyorsunuz.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Evet, alındı. Onlarda ne var biliyor musunuz? 375 tane, içerisinde havaalanından tutun, limanlarından tutun, Devlet Demiryollarından vesairesine kadar olan projeler var. Şimdi, burada da “...yeni yatırımların dışında -bakın, cümle burada çok net- bunların içerisinde özelleştirilmeleri hâlinde dahi geçerli olmak üzere çevre mevzuatına uyumuna yönelik yatırımların...” Yani şimdiye kadar kamuda olan, bundan sonra özelleştirilecek olan...

SENA KALELİ (Bursa) – Bu hukuksal dokunulmazlık getirir.

BAŞKAN – Aynen öyle.

Şimdi ben tam tarif edeyim de yanlış anlaşılmasın diye söylüyorum, yine tartışalım. Bu tasarıyla bize öngörülen;

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Çevre

Giriş

Tarih : 12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: Çevre

Sayfa: 5

Birincisi, söyledim, kıyı kenar çizgisiyle ilgili.

İkincisi, kamunun elinde bulunan -ama Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiği için söylüyorum, lütfen yanlış varsa düzeltin- 2013 yılında çıktığımdan bugüne kadar özelleştirilmiş olanlarla - geriye dönük dediği budur- ilgili bir muafiyet öngörüyor. Yani bunları özelleştirme kapsamına girdiği andan itibaren ya da kamunun elindeki şu andakiler dâhi, 11 megavattan bahsettiler, 2019'a kadar bir muafiyet öngörüldü. Talep budur. Doğru mu anladım?

SENA KALELİ (Bursa) – Zaten yönetmelikle getirilmiş bu.

BAŞKAN – Ben dersime çalıştım yalnız arkadaşlar. Ona bir madde ilavesi öngöreceğim. Ben önerimi de söyleyeyim...

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Sevgili Başkanım, zaten sıkıntı bu. Anayasa Mahkemesinin iptal etme gerekçesini... Özelleştirilince bu doğaya, çevreye vesaireye zararı ortadan kalkıyor mu? Tekrar Anayasa Mahkemesine gidecek.

SENA KALELİ (Bursa) - Muafiyeti devam edecek, para cezası...

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Şimdi, kamudan alacağız, Anayasa Mahkemesi iptal edecek, özele vereceksiniz, çalışmasına devam vereceksiniz böyle bir mantıksızlık.

BAŞKAN – Şimdi, iki şey söyleyeyim, ben dersime biraz çalıştım, Sayın Bakanla da arkadaşlarla da bu konuyu konuştuk.

Kamunun şu andaki tesislerinin kapatılması demek, Türkiye'nin enerjiyle ilgili bir problemi -yani seni desteklemek adına söylemiyorum- ama bunun bir takvime bağlanması gerekiyor. Yani biz 2019'a kadar bir yönetmelikle bir eylem planını Hükümetten istememiz gerekiyor. Yani 2019'a kadar kardeşim bu önümüzdeki dört yıllık süreç içerisinde sen ne yapacağını... Bu kanuna madde ilavesini öngöreceğim onu size söyleyeyim. Yani böyle 2019'a kadar yat, ondan sonra da, efendim hadi bana yeni bir tasarı... Bu olmaz.

İkinci bir şey söyleyeyim: Özelleştirmeden burada arkadaşımız var mı?

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI PROJE GRUBU BAŞKANI ATIF KIR – Var efendim, buradayım.

BAŞKAN - Bir bilgi talep edelim de ondan sonra devam edelim, hem sorulara da sonradan cevap alacağız.

Şunu rica edeyim, dünyada bu tür termik santrallerle ya da çevreye zarar verenlerle ilgili bir açıklama yapabilir misiniz lütfen?

Buyurun, kendinizi de tanıtm lütfen.

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI PROJE GRUBU BAŞKANI ATIF KIR - Sayın Başkanım, biz de özelleştirme sürecinde tabii ki bazı alanlarda danışmanlarımızdan istifade ediyoruz, çevre alanında da bir danışmanımız var. Bu konuya ilişkin olarak yatırımcıların tabii, çok sayıda sorusu gündeme geldi. Onları cevaplandırmak adına hem de işimizi sağlıklı bir şekilde yürütmek adına gerekli çalışmalarını zamanında yaptık.

Bu çerçevede çevresel konuda dünyada 3 yöntemin uygulandığını görüyoruz özelleştirme sürecindeki santrallerle ilgili: Bazı ülkelerde çevresel mevzuata uyum sağlandıktan sonra özelleştirme yöntemi benimsenmiş, bazılarında çevresel mevzuata uyum için süre verilmesi yöntemi benimsenmiş, bazılarında da herhangi bir düzenleme yapmaksızın bu problemlerin ve riskin tamamen yatırımcıya aktarılması yöntemi benimsenmiş. Ama genel olarak baktığımızda, özelleştirme sürecinin başarılı ve sağlıklı bir şekilde tamamlandığı ülkelerde çevresel mevzuata uyum için süre verildiğini görüyoruz.

BAŞKAN – Örnek verebilir miyiz?

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI PROJE GRUBU BAŞKANI ATIF KIR - Örnek vermek gerekirse, örneğin Amerika'da bazı özelleştirmelerde çevre konusunda vergisel birtakım muafiyetler verildiğini görüyoruz. Buradaki amaç bu yatırımlara teşvik sağlamak ve kısa süre içerisinde tamamlanmasını öngörmek. Yine, Polonya'da çevresel mevzuata uyum için yatırımcılara özelleştirme sürecinde süre verildiğini görüyoruz. Hakeza Bulgaristan'da uyum için yine süre verildiğini, hatta geçmişe yönelik olarak ortaya çıkan masraflardan muaf tutulduğunu görüyoruz yatırımcıların. Yine, Almanya'da çevresel muafiyetler konusunda uzlaşma uygulaması getirildiğini görüyoruz. Buna göre, çevresel maliyetler konusunda yatırımcıyla uzlaşılması durumunda satış fiyatı üzerinden söz konusu maliyetlerin düşüldüğünü, yatırımcıyla uzlaşma sağlanamazsa da belirlenen çevresel maliyetlerin ortak olarak yatırımcıya ve devlete yansıtılması yolunun seçildiğini görüyoruz. Kazakistan'da yine dünyanın en büyük çelik tesislerinden Ispat Karmet Çelik Üretim Tesisi özelleştirmesinde çevresel mevzuata uyum konusunda yedi yıl gibi çok uzun bir süre verildiğini görüyoruz. Yine, Meksika'da çelik üretim tesisi özelleştirmelerinde uyum için üç yıllık bir süre verildiğini görüyoruz.

Şu bilgiyi de aktarmak isterim: Bunlar tabii, uyum için süre verilen örnekler, uyum için süre verilmeyen özelleştirme uygulamalarında, örneğin Azerbaycan'da, elde edilen gelirin son derece düşük olduğunu gördük yaptığımız çalışmalarda. Bunun sebebi, malum yatırımcı gelecekte yapacağı, üretim sonucunda elde edeceği geliri dikkate alarak tesise teklif veriyor. Burada, yatırım için siz uygun süre vermediğinizde yatırımcı mutlaka ve mutlaka bu tesisin çevresel mevzuata uyumlu olmadığı için kapatılabileceği, faaliyetinin durdurulabileceği ve idari para cezası veya diğer cezalarla karşı karşıya

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Çevre Giriş Tarih : 12/02/2015 Stenograf : Kayıt : Çevre Sayfa : 6

kalabileceği riskini öngörerek teklifini veriyor, diğer bir ifadeyle teklifine bu riskleri yansıtıyor. Bu da elde edeceğiniz özelleştirme gelirinin son derece düşmesine sebebiyet verebiliyor.

Biz bu mevzuat çerçevesinde sağlıklı bir özelleştirme sürecinin yürütüldüğünü düşünüyoruz. Nitekim, hem çevresel uyumun gerçekleşmesi için yatırımların yapılması gerektiğini vurguluyoruz, mevzuata göre zaten bunu yapmak durumunda ama bunun için makul bir süre veriyoruz. Nitekim, mevcut termik santrallere baktığımızda baca gazı desülfürizasyon tesisi, elektrofiltre kurulumu ve kül depolama alanlarının rehabilitasyon alanlarında sorunlar olduğunu müşahade ettik. Bunların gerekli bir şekilde mevzuata uyum sağlayabilmesi için de en az iki üç yıllık bir süreye ihtiyaç var, en vaz. Çünkü bu çalışmalar yapılırken fizibilite, uygulama projesi, yapım ve kabul sürelerinin de dikkate alınması gerekiyor. Bunların tamamı da iki üç yıllık bir süreyi gerektiriyor.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Müsteşarım, söz mü istediniz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle bazı konuların tekrar altını çizmem gerektiği kanaatindeyim. Söz konusu santraller tamamıyla kamu santralleri, kamunun projelendirdiği ve kamunun inşa ettiği santraller. Bunların bir kısmı özelleştirilme sürecinde, dolayısıyla tamamen özelleştirme sürecinde veyahut da özel santralleri kapsamı gibi bir durum söz konusu değil. Talep edilen şey de tam anlamıyla bir muafiyet değil, bir uyum için süre talebi. Kaldı ki, söz konusu bu santraller kimi otuz yıl kimi kırk yıl önce inşa edilen, projelendirilen santraller olduğu için o dönemde bugünün çevre şartlarına uyum sağlanması beklenemezdi, dolayısıyla bunların belirli bir zaman zarfında bu yatırımlarını yapması söz konusu. Bunların hepsi baz yük santrallerimiz, bunların herhangi birinin durması, susması hâlinde arz güvenliği açısından da önemli problemlerle karşı karşıya kalmamız söz konusu. Bunlar özelleştirilse dahi bu santrallerin hangi sürede ne kadar çalıştırılacağı konusu TEİAŞ tarafından tespit edilip TEİAŞ talimatlarına göre çalıştırılacak santraller. Dolayısıyla herhangi bir şekilde bunların bir kısmının ya da tamamının susturulması durumuyla karşı karşıya kalmamız söz konusu değil.

Diğer taraftan, zaten bu düzenleme, bu süreç 2013 yılı öncesinde Çevre Bakanlığımızın yönetmeliğiyle işlemekteydi, daha sonra 30 Mart 2013 tarih ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'yla yönetmelikteki bu düzenleme kanuna taşındı. Ancak Anayasa Mahkemesinin süredeki belirsizlik gerekçesiyle, sürenin herhangi bir takvime bağlanmaması gerekçesiyle – gerekçesi henüz yayınlanmamakla birlikte bizim aldığımız bilgilere göre- iptal ettiğini öğrenmiş bulunuyoruz. Burada, mevcut tasarıda bu açıklığı ortadan kaldıracak şekilde yeni bir düzenleme yapıyoruz. Ne kapsam genişlemesi söz konusu ne de sürenin... Tabii, daha önceki kanunda 2018 yılıydı fakat bu iptal gerekçesiyle bir yıla yakın bir zaman kaybı söz konusu oldu, tasarıda bunu 2019 olarak yeniden düzenlemiş oluyoruz.

Arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ben şunu anlamak istiyorum, dediniz ki “Herhangi bir santralde bir iyileştirme veya bir düzenleme yapılacaksa, bunun EÜAŞ tarafından bir takvime bağlanması gerekiyor.” mu dediniz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - Sayın Başkanım, şu şekildedir efendim: 2019 yılına kadar bir zaman verilmesi şu anlama gelir, 2019 yılından sonra bu santralin çevreye uyum şartlarını taşıyor olması lazım hangi santral ise. Dolayısıyla hangi santral olursa olsun 2019 yılı 1 Ocaktan itibaren veyahut da sürenin sonundan itibaren bu şartları sağlamak için ne gerekiyorsa önceden yapmak durumunda olacak. Yani 2019 yılına kadar hiçbir şey yapmadan 2019 yılında her şeyi bir anda yapması diye bir durum söz konusu olmayacak efendim.

BAŞKAN – Anladım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - Ama elbette, belirli bir projelendirme aşaması, bu yatırımların projelendirilmesi, belirli süreler tanımlanabilir, onda bir problem yok ama zaten 2019'da bu işlerin bitmiş olması gerekiyor, verilen sürenin sonunda daha doğrusu.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Melda Hanım, söz istemiştiniz, buyurun.

MELDA ONUR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli vekiller, şimdi, belirli bir maddeden başlayalım dediniz, orada öyle bir şekilde mutabık kaldı ama ben zaten genel olarak bütün maddelerin tek tek tartışılmasından yanaydım, en azından tutanaklara geçmesi açısından.

Şimdi, evet, 8'inci maddede Anayasa Mahkemesini baypas etme operasyonu var, zaten biliyoruz ki bu artık bir satranca döndü, toplumsal muhalefet bir hamle yapıyor, arkasından yönetim bir hamle yapıyor, bu şekilde böyle devam edecek.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Çevre

Giriş

Tarih : 12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: Çevre

Sayfa: 7

Şimdi, öncelikle, burası Çevre Komisyonu, böyle nükleer enerjiye, kirlenen öder mantığıyla bir "He" diyebileceğimiz bir Komisyon olmasa gerek ve de termik. Çok sayıda termik ve nükleer alanı gezdik, ülkemizde bir sürü var.

Şimdi, değerli arkadaşlardan ben şunu... Örneğin Sinop, örneğin Mersin ya da termikle ilgili olarak örneğin İzmir'de çok sayıda var. O bölgede ciddi sağlık sorunlarına neden oluyor, bu, doktor raporlarıyla belirlendi, ayrıca da bölgede fıstık çamı üretimini sonlandırdı, zaten bunun termikle doğrudan ilgili olduğunu söyleyen o bölgedeki bilimsel raporlar açıklıyor.

Şimdi, diğerleri seçilirken, örneğin Sinop'ta, o bölgedeki tarım, o bölgedeki turizm, o bölgede yaşayan insanların sağlıklarına dönük bir çalışma ne kadar yapıldı? O bölgede kaç tane sivil toplum kuruluşuyla bu oturulup tartışıldı? O bölgedeki halk ne kadar dinlendi? Tarım Bakanlığının bu yönde bir görüşü, bir raporu var mı balıkçılıkla ilgili özellikle söylüyorum? Yani Sinop'taki balıkçılığın ülkedeki balıkçılık için çok önemli bir balıkçılık bölgesi olduğunu hepimiz biliyoruz. Ne kadar? Benzeri Akkuyu için ne kadar yapıldı? Amasra Karadeniz Ereğli'de sürekli olarak durdurmalara rağmen şirketin inatla sürdürdüğü termik santraller mesela... Tarım bölgesi, yani o bölgede ciddi bir tarım var, Amasra da ciddi bir turizm bölgesi. Turizm Bakanlığı, Tarım Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı bunlar ne kadar dâhil oldu ve bunlarla ilgili sivil toplum kuruluşlarından ne kadar görüş alındı, bunların raporları var mı, bir kere bunları öğrenmek istiyorum.

İkincisi, özelleştirmelerle ilgili bir şey söyleyeyim: Evet, bir dönem ülkemizde bunlar kamu tarafından yapılıp işletiliyordu. Şimdi, bakınız, bunu ben, sadece ve sadece bir gözleme dayanarak söylüyorum şimdi: HES'lerle ilgili olarak toplumdaki algıyı, kavga kıyameti, gürültüyü biliyoruz.

Şimdi, Devlet Su İşlerinin baraj yaptığı dönemlerde –belki Hasankeyf özelinde ayrı tutarsak- bu tür toplumsal hareketlilikler olmuyordu, ne zaman ki 2000'lerin ortalarında "Biz bu dereleri satacağız" denildi -öyle çıkmıştı o zaman-hatta dönemin enerji bakanı "Ya, bu satma değil, kullanım hakkı" filan dediyse de ne zaman ki bu özelleştirmeler devreye girdi kızılca kıyamet ondan sonra koptu. Bir kere bu özelleştirme işinde bizim bu devletimiz, Hükümetimiz denetleyemiyor, denetleyemediği için geliyor su kaybı, geliyor tarım kaybı, geliyor ölümler, işçi ölümleri şu bu. Geçen gün Enerji Bakanının kendisi şundan şikâyet etti ya, "Sular azaldığı için HES'ler verimsiz oluyor." dedi. Ya, HES'te maddi kayba neden olan su kaybının o bölgedeki tarıma, o bölgedeki insana, hayvana, ormana kaybını siz gelin düşünün yani.

Şimdi, bütün bunlar doğru düzgün değerlendirilmeyip... Ya, bunların raporları bilmiyorum var mı gerçekten? Yani bu özelleştirmeler ya da yeni yapılacak yatırımlarla ilgili, en azından burada sözü edilenlerin, bunların paralel raporları var mı çok merak ediyorum.

Son olarak şunu da ilave etmek istiyorum sevgili arkadaşlar: 3 tane kategori saydınız, çevresel mevzuata uyum sağlanması ondan sonra veriliyor değil mi? Yani önce çevre... Bir süre verilmesi, biz bu aşamada mıyız, yani bir ortadaki kategoride miyiz? Bir de şey dediniz, veriyoruz ondan sonra da şirket nasıl yaparsa yapsın. Üçlü saydınız ya, biz ortadaki miyiz ya da duruma göre, yatırıma göre değişiyor mu?

BAŞKAN - Dünya örnekleriydi, siz onu yanlış anladınız.

MELDA ONUR (İstanbul) – Hayır, dünya örnekleri verdiniz de biz neredeyiz burada? Yani 3 tane şey saydınız ya, biz hangisindeyiz?

BAŞKAN – Türkçesi süre verme, o kadar yani.

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI PROJE GRUBU BAŞKANI ATIF KIR – Biz süre veriyoruz efendim.

MELDA ONUR (İstanbul) – Ha, süre veriyoruz, ortadaki kategorideyiz.

BAŞKAN – Yöntem olarak süre verme.

MELDA ONUR (İstanbul) – Yöntem olarak süre veriyoruz ama şöyle bir şey: Sonuç olarak yatırıma başlıyor değil mi? Üretmeye başlıyor, yapmaya başlıyor, etrafı tahrip etmeye başlıyor.

BAŞKAN – Hayır, hayır bir saniye şimdi Melda Hanım.

Ya, bu kötü bir şey, nasıl bu... Ben de burada konuştuktan sonra...

MELDA ONUR (İstanbul) – Yok, yok...

BAŞKAN – Şimdi, şu anda konuştuğumuz konuya bakarsak, yeni bir termik santral konuşmuyoruz, doğru mu?

OSMAN KAHVECİ (Karabük) - Doğru.

MELDA ONUR (İstanbul) – Olanın özelleştirilmesini konuşuyoruz.

BAŞKAN - Hayır, birbirinden ayırılım bazı şeyleri: Şimdi, ben A vatandaşı olarak bir termik santral kurdum ya da herhangi bir santral kurdum, biz bunu konuşmuyoruz. ÇED'le ilgili yapması gereken yatırımları zaten yapıyor ve özel sektörün yaptığı bir yatırımsa bunu yapıyor.

İki, kamu yeni bir şey yapacaksa, bunu da konuşmuyoruz.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Kamu başkalarına yeni-eski diye bir şey yok, bu kapsamda, kamu yeni bir yatırımı yapsa şu anda bir termik santral bu kapsamda.

OSMAN KAHVECİ (Karabük) – Hayır, hayır.

BAŞKAN – Değil efendim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Çevre

Giriş

Tarih : 12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: Çevre

Sayfa: 8

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Ne yapacaksınız?

BAŞKAN – Ya, kamu...

OSMAN KAHVECİ (Karabük) – Uyumlu olarak yapacak.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Karşılıklı olmasın ama Sayın Başkan açarsanız

BAŞKAN – Açmayacağım mikrofonunu, söz benim ya.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Demokratik olduğunuzu gördük.

BAŞKAN – Şimdi, yerli yerine koymak için söyleyeyim de, Melda Hanımın...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Muhalefete çok demokratik deyin...

BAŞKAN - Şimdi, şöyle: Özel sektörün yaptığı herhangi bir termik santral veya herhangi bir üretim tesisiyle ilgili bir şeyi biz konuşmuyoruz. O zaten gidecek, ÇED’le ilgili ya da çevreyle ilgili, bilmem neyle ilgili uyacak.

İki, kamu sıfırdan yeni bir şey yapacaksa... Ki ona itiraz ediyor, Sayın Müsteşarımız ona açıklık getirsin, yani 1997 diye kapsam içerisinde aldığımız bazı şeyler var, orada buradan geçecek misiniz diye bunu soruyor, o soruya cevap alalım, ikincisi bu.

Üçüncüsü, kamu kendisi sıfırdan bir tesis yapacaksa, bunu da konuşmuyoruz. Şu anda bizim konuştuğumuz, bu kanunda konuştuğumuz, anladığım kadarıyla, kamunun kendi elinde var olan bir.

İki, 2013’ten bugüne -yani kanun çıktı, Anayasa Mahkemesi iptal etti- iki yıl içerisinde özelleştirilmiş olanlar var dediler, onlar.

Üç, bundan sonra özelleştirilecek ama yine kamuya ait olan tesislerin özelleştirilmesinde, çevreye uyumlu ilgili dünyadaki örneklerden bizimkiler süre vermeyi seçmişler. Bu süreyle ilgili Komisyon Başkanı olarak konuyu tartıştığım için ben de çekincemi söylüyorum. Ben bu tasarının böyle geçmesinden yana değilim, ben bunun takvimlendirilmesinden yanayım. Yani biz eğer iyi niyetle burada bir şey tartışıyorsak, dünyada örnek buysa bunu takvimlendiririz, bir yönetmelik çıkarılarak. Bize 2015’ten itibaren 2019’a kadar bütün santrallerle ilgili, özelleştirilenler değil, kamunun elindekiler de dâhil bize bir takvim getirilmesi gerekir. Yani kanuna öyle bir madde koyalım ki, eylem planı, yani bir yönetmelik dâhil edelim ve biz bunu 2019’a kadar hangi yıl neyi yapacak? Çünkü Sayın Müsteşarım bir şey söylediler, dediler ki: “Bu santrallerden bir tanesi bir yıl kapatma keyfiyetimiz yok.” Bu, seni destekliyor, hani enerji için mahkûm muyuz filan şeyine...

Ama işte devlet belirli sürelerle planladığı sürece kapatabiliyor, o kapatma süresinde de şunu yapacak, bacayı temizleyecek, düzenleyecek ya da üretim tesislerini yenileyecek, yeni nesil teknolojiler kullanacak filan. Yani bunu doğru anlayalım diye ifade ettim, ondan sonra devam edelim.

Melda Hanım, buyurun.

MELDA ONUR (İstanbul) – Yok, yok, hayır.

Ben hani sonuç olarak hangi kategoriye girdiğimizi sormak istedim. Ama tabii, bu sözünü ettiğimiz maddeyle ilgili ama benim diğer konuşmalarım kanunun geneliyle ilgili olarak.

Evet, yani söylemek istediklerim bu kadar ama şunu söyleyeyim ki, ne yazık ki enerjiyi özel ellere verdiğimizde sorun oradan çıkıyor, demek ki, ciddi bir denetim sorunu var, belki de enerjide özelleştirmeyi tartışmamız gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Şengül.

AYDIN ŞENGÜL (İzmir) - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, İzmir lafı geçti, söz almazsam olmaz.

Bir, şimdi, İzmir’de özelleştirilmiş 2 tane önemli tesis var: PETKİM ve TÜPRAŞ. Herkesin bildiği gibi, PETKİM ülkenin en önemli ihtiyaçlarını giderecek şekilde yıllar önce devlet tarafından kurulmuş ve hiçbir şekilde herhangi bir yasaya, kanuna tabi olmadan devletin istediği gibi kıyıyı da doldurmuş, gerekli tesisleri yapmış, her türlü yatırımı yapmış, bitirmiş. Daha sonra PETKİM’i özelleştirdi ve PETKİM özelleştirildikten sonra yaklaşık belki 6 milyar dolarlık bir yatırım yapılacak ve o kıyıda doldurulan yerlerde ciddi sıkıntılar var. Tüm tesislerin yıkılıp geri çekilmesi gerekiyor ve bunların yıkılması, yeniden o tesislerin yapılması inanılmaz yeni maliyetlere yol açıyor, bu bir.

İki, bu 1’inci maddeyle ilgili bu kıyı kapsamının kanun dışında kalması, evet, yani bu tür tesisler için önemli. TÜPRAŞ için PETKİM için, daha önce özelleştirilmiş tesisler için önemli. Kaldı ki, enerji tesislerinin büyük bir çoğunluğu kıyıda olmak zorunda. Çünkü bunlar bir şekilde kıyıda denizden su kullanıyorlar.

MELDA ONUR (İstanbul) – Maliyetle ilgili o, yani daha fazla maliyet olursa içeride olur yani.

AYDIN ŞENGÜL (İzmir) - İki, belirli tesisler, özellikle işte termik santraller, diğer tesisler deniz yoluyla kendi yakıtlarını aldığı için maliyet anlamında bu da önemli. Siz kıyıyla ilgili gerekli önlemlerinizi alırsanız, ilgili doğru yerleri seçerseniz kıyıda bunların yapılmasında bir sakınca yok.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Çevre

Giriş

Tarih : 12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: Çevre

Sayfa: 9

İkincisi, Bergama'daki çam fıstıklarıyla ilgili hiç de doğru değil. Yani bu tesislerin kirletmesiyle onların yok olduğu konusunda ciddi araştırmalar yapıldı, biz yakından takip ettik, raporları çıktı.

MELDA ONUR (İstanbul) – Beraberdik orada.

AYDIN ŞENGÜL (İzmir) - Sizden sonra da... O anda beraberdik ama daha sonra beraber değildik, ben İzmir'de olduğum için sürekli oradaydım, raporları çıktı, sadece o çamların döllenmesinden kaynaklanan sıkıntı olduğundan dolayı onunla ilgili gerekli çalışmalar yapıldı ve yeni çıkan çamlarla ilgili ürünler verilmeye başladı, iki üç yıl sonra tekrar eski hâline kavuşuyor. Hiç de öyle... Yani ufak bir şey yakalanıyor, sırf muhalefet yapmak adına kirli propaganda yapılıyor, alakası yok

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Yapmayın ne olursunuz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – İyidir iyidir, muhalefet olması iyidir.

SENA KALELİ (Bursa) - Propagandayla ne ilgisi var?

AYDIN ŞENGÜL (İzmir) - Uzaktan yakından alakası yok, onu da memnuniyetle bildiririz.

Ben özellikle 1'inci maddeyi doğru buluyorum, diğer konularla ilgili bizim uzmanlık alanımız dışında olduğu için söyleyecek fazla şey yok.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

İzmir'deki raporla ilgili, Aydın Bey ihmal ettiler, kırk yıl önce yine aynı şey yaşanmış, yani bölgede herhangi bir tesis olmasa da, yani bu bilimsel olarak söylenmiş bir hadise olduğu için söylüyorum.

OSMAN KAHVECİ (Karabük) – Başkanım bir şey söyleyecektim.

BAŞKAN - Buyurun.

OSMAN KAHVECİ (Karabük) - Ben söz almayacaktım ama burada Melda Hanım da bir konuya değindi, biraz da ihtisas alanım olduğu için ben eski Orman Genel Müdürüyüm.

Şimdi, genellikle ormanlarda çeşitli nedenlerle meydana gelen bazen sağır tohum olayını, bazen yapraklardaki sararmaları hemen o bölgelerdeki endüstri veya termik santrallere bağlarlar.

Misal vereyim: Karaağaçlar... Bütün karaağaçlar Türkiye'de, benim bölgemde de, Karabük'te de karaağaçlar kurduğunda özellikle Zonguldak, Bartın, Karabük o bölgede şöyle bir şayia vardı: Çaycuma'ya SEKA kâğıt fabrikası kuruldu, bütün karaağaçlar öldü. Yine, ondan sonra, arkasından bütün Türkiye'de özellikle kestanenin olduğu bölgelerde, Batı Karadeniz'de filan o bölgelerde ormanlarda kestaneler kurdu. O bölgede nerede yakın bir sanayi varsa "O sanayi bölgede kuruldu, bizim kestaneler kurumaya başladı." denildi. Ben bunları kitaplarda da yazdım, sonra araştırdığım zaman, bütün dünyada karaağaçların kurduğunu gördük.

MELDA ONUR (İstanbul) – Dünyada da...

SENA KALELİ (Bursa) – Dünyada zaten var.

OSMAN KAHVECİ (Karabük) - Sadece yöresel olarak değil...

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Sizin oradan kaynaklanmıştı.

OSMAN KAHVECİ (Karabük) - Bakın, kestane kanser hastalığı 1950 yılında Amerika'da başlıyor ve bütün dünyada şu anda doğal olarak kestane kanser hastalığı var.

Şimdi, fıstık çamlarının -ben iyi bildiğim için o bölgelerden- bir kısmı yaşlandı. Yani orada yüz-yüz elli yaşına kadar olan fıstık çamları var, doğal olarak yaşlandıkça artık verim düşer verim azalır ama genç olan yeni ağaçlandırdığımız... Fıstık çamları aşağı yukarı 15 yaşından itibaren fıstık vermeye başlarlar. Yani o bölgelerdeki vatandaşlarımız da çok özel hassasiyetle koruyorlar bu yaşlı ağaçları. Ağaçlarda yaşlılıktan kaynaklanan bir de şu var: Her yıl bol meyve olmaz. Yani bütün meyvelere bakın, çok özel bir destek vermezseniz, özel gübre vermezseniz, özel bakım yapmazsanız ağaçların genetiğinde bu vardır, her yıl bol meyve vermezler. Birçok nedene bağlı olabilir diye değerlendiriyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum da bu sağır tohum ne demek, onu da bir öğrenelim de.

OSMAN KAHVECİ (Karabük) – Boş, boş, içinde danesi olmayan.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sena Abla, buyurun.

SENA KALELİ (Bursa) - Teşekkür ederim.

Şimdi, az önce Özelleştirme İdaresinden gelen arkadaşımız yöntem belirlerken ülkeleri incelediklerini söylediler ama hangi kritere göre? Şimdi, sizin söylediğiniz birçok ülke ademimerkeziyetçilikle yönetiliyor, Türkiye tam merkeziyetçi bir ülke, her şey tepeden, özelleştirmeler, denetimler, bu yönden hanemiz de çok zayıf. Siz bize 2019'a kadar süre tanıdığımızı söylüyorsunuz, bunu 2023'e kadar uzatıp uzatmayacağımız konusunda bir taahhüt verebiliyor musunuz? Süre uzatıldıkça uzatılacak ve taahhütler yerine getirilmezse, çevre tahrip olursa bunun sorumluluğu kime ait olacak, hem siyaseten hem de idareten? Bazı ülkelerde sivil toplum o kadar güçlü ki, sivil topluma sormadan bunlar zaten yapılamıyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Çevre

Giriş

Tarih : 12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: Çevre

Sayfa: 10

Şimdi, bir taraftan, ister istemez yatırımcının gelirinin daha fazla olması talebi olacak ya da giderlerinin çok olduğu bir yatırıma katlanmayacak diyorsunuz ama yeterince vergi muafiyeti sağlayacaksınız zaten. Bir taraftan da, Türkiye’de emisyon ölçümü cihazları alışkanlığı, vesairesi olmadığını düşünürseniz böyle kontrolleri kim yapacak, bu denetimi kim yapacak? Elektrik dağıtım şirketleri bugüne kadar incelendi mi? Özelleştirilen bütün dağıtım şirketleri, enerji nakil hatlarını yenilediler mi? Tasarrufu sağlayabilecek, kaybı önleyebilecek enerji nakil hatlarını yenilediler mi? Hep onların gelirlerinin artışına yönelik bazı önlemler, düzenlemeler alıyoruz ama 2019’dan sonra sizin bu söylediğiniz ertelemelerin yine daha fazlasıyla başka tarihlere ertelenmeyeceği konusunda nasıl bir düzenleme yapıyorsunuz? Veya bunlarla ilgili denetimleri 2019 sonrasında nasıl yapacağınız, hangi cezaları, hangi yaptırımları uygulayacağınıza ilişkin düzenlemeyi de öngörüyor musunuz? Bakın, Türkiye’de engellilere uygun araç üretimi ve bunun uygulaması kaçınıcıdır erteleniyor ve biz bu konularda zayıfız, karnemiz son derece zayıf. Yani biraz günah gibi geliyor bana yaptığımız, biraz vicdan gerektiğini düşünüyorum.

Madencilik sektöründe de devlet yeterince özverili olmadığı için maalesef can kayıpları oluyor. Özel sektör zaten rasyonel, bu rasyonel anlayışı nereye kadar yürüteceğiz? Biz nereye kadar “Eller yukarı!” diyeceğiz, Türkiye’yi kurutacağız, yok edeceğiz, tüketeceğiz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Son olarak Sayın Kaplan’a söz veriyorum.

Sayın Kaplan, buyurun.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, aynı konuları yenilemek istemiyorum ancak ilgili bürokrat arkadaşlarıma hatırlatmak istiyorum, özür diliyorum: Bu kanun düzenlemesi, özellikle Enerji Piyasası Kanunu 14/3/2013 tarihinde düzenlendiğinde bu geçici madde 8, şimdiki 2’nci maddeye koymaya çalıştığınız bazı maddeler Anayasa Mahkemesinden döndü ya, bakın, orada, sizinle paylaşmak istiyorum, yani hep böyle ben bir tarafta, siz bir tarafta, bir savunma noktasına da gelmek istemiyorum: Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerine bunların özelleştirilmeleri hâlinde geçerli olmak üzere çevre mevzuatına uyum yönelik yatırımlarının gerçekleştirilmesi için yeni yasada 2019’a kadar izin veriyorsunuz. Yine, alt bölümde diyorsunuz ki: “Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerine bunların özelleştirmeden geçerli olmak üzere elektrik üretim faaliyetleri durdurulamaz, idari para cezası kesilemez.”

Anlamı şu, ben size hatırlatayım: ÇED nedir? ÇED bir proje zaten. Bir tesisin çevreye, doğaya, insana zarar verip vermediğinin sürecinin bir projesi zaten. Siz bir termik santral kuracaksınız, siz bir nükleer santral kuracaksınız, bunun çıkış ürünlerinin, atıklarının ne olacağı projelerde yok mu? Var. Bu projenin aşama süresinde uygulanmasını istemiyorsunuz, pas geçiyorsunuz. Niye pas geçtiğinizi hatırlatayım: ÇED Yönetmeliği’ni 1993’ün 7 Şubatında biz kabul etmişiz, Türkiye Cumhuriyeti 1993’te kabul etmiş. 6 Haziran 2002’de “Avrupa Birliğine Uyum Programı” şeklinde değiştirilmiş. Sonra birkaç kez daha değişti 2008’de. Yani 1993’te, 2002’de biz, temel olarak ÇED’in ne anlam kastettiğini hepimiz bilmiş olmamıza rağmen o dönemden 2013’e kadar, bugün, 2015’e kadar kurulacak, kurulmuş, üretim aşamasına geçmiş veya geçmemiş ama projelendirilmiş kamu yatırımlarıyla ilgili muafiyet istiyorsunuz. Tekrar aynı noktaya gelmek istemiyorum.

İkincisi: ÇED bir proje süreciyse, örneğin, 2004 yılında yapılmış bulunan bir termik santral neden bu yasal düzenleme konusuna tabi tutulmuyor? Enerjiye ihtiyaç var diye pas mı geçiliyor? Özelleştirmeden sorumlu arkadaş dedi ki: “Bazı ülkelerde vergi muafiyeti, bazı yerlerde süre, vesaire...” Arkadaşlar, vergi muafiyetini yine verin ama kurulacak olan, kurulmuş bulunan termik santralin daha ne kadar zarar vereceğini önümüzdeki 2021’e, 2022’ye kadar erteleme hakkınız olmamalı. 2019’a kadar zaten muafiyet istiyorsunuz, kıpırdatmıyorsunuz. 2019’da ne yapacaksınız? Sizin bugünkü, bu kanun düzenlemesinde “Elektrik üretim faaliyeti durdurulamaz, idari para cezası yapılamaz.” dediğiniz, 2019’a geldiğinizde, var sayıyorum ki Sinop Nükleer Santralini kapatacak mısınız? Hayır, örnek veriyorum. Ya da mevcut termik santrali? İşte, Orhanlı’da, Bursa’da, İzmir’de, İskenderun’da, Kocaeli’nde durduracak mısınız? Enerjiye ihtiyacınız bitmiş mi olacak? Hayır, durdurmuyacaksınız, birbirimizi kandırmayalım. Ben diyorum ki -Başkanım, sizi teyit etmek açısından söylüyorum- bunu program dâhilinde alalım. Mevcut olanların yaşlarını belirleyelim. Kendini yenilemeleriyle ilgili gereken süreci belirleyelim. Bu süreç içerisinde yenileştirme ya da devre dışı bırakılma noktasında Çevre Bakanlığı bürokratlarıyla lütfen uzlaşın. Enerjiye ihtiyaç var diye böyle bir mantalite olmamalı.

Bir başka noktayı aydınlatayım. Yani kötü örnekler var önümüzde. Enerjiyi özelleştirdiniz, bizim, Kocaeli’nde SEDAŞ, özelleştirme çerçevesi içerisinde her gün elektrik kesiliyor. Yağmur yağıyor elektrik kesiliyor, kar yağıyor elektrik kesiliyor. Bölge sanayi bölgesi, makinelerin yıkımı, evlerin, hastaların vesairesine girmiyorum. Gerekçesini bulamıyoruz. “Yatırım yapacağız.” Nasıl yatırım yapacaklar? Son yapılan şeye de bir bakın, sizin denetiminizin dışında, gazetelere çıktı. Faturalara bundan sonra istedikleri rakamları koyacaklar ve siz Bakanlık olarak denetleyemiyorsunuz, sesiniz çıkmıyor.

SENA KALELİ (Bursa) – Yirmi dört saat elektriksiz kaldık.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Biz geçen yıl...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Çevre Giriş Tarih : 12/02/2015 Stenograf : Kayıt: Çevre Sayfa: 11

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Bu kanun...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu yıl da 7 tanesini denetledik.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Sevgili Müsteşarım, denetlemiyorsunuz anlamında söylemiyorum ama kanun çerçevesinde adamlara yetki verdiğinizde adam da diyor ki: “Ben bu yatırımla kurtaramıyorum, sizin bana verdiğiniz özelleştirme çerçevesinde ben bunu yapamıyorum.” Onu da dinliyorum ben çünkü. Bizim bölgede sanayi olması nedeniyle her gün elektrik kesintisi olduğunda SEDAŞ’ın Kocaeli, Yalova, o bölge içerisinde, Bolu bölgesi içerisinde, Düzce, Sakarya içerisindeki yatırımlarının bilançosunu da aldım, detaya girmek istemiyorum ama siz böyle özelleştirseniz, yarın termik santralleri de şimdi kamunun elinde bulunan, elinizde kısmen artık miadını doldurmak üzere ya da daha pahalıya mal olacak deyip özelleştirdiğinizde adam nasıl kurtaracak bu işi? Sizin de yaptığınız sözleşme çerçevesinde kurtarılamayacak. İşte bugün, elektrik faturalarına yüklediği, kesiminden tutun, vesairesini, sizi baypas ediyor.

SENA KALELİ (Bursa) – Planlama yoksa zaten bir bakıma ekstra maliyet...

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Onun için tekrar aynı noktaya geliyorum. Sevgili Müsteşarım, bireysel anlamda sizin, Sayın Enerji Bakanımın ya da herhangi birinin bu konudaki tutumunun böyle olduğu anlamında söylemiyorum ama ne olursunuz, kalkınma uğruna, enerji uğruna her şeyi baypas etmeyin. Anayasa’nın 56’ncı maddesi “Herkes sağlıklı bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.”, devlet bunu korumakla yükümlüdür diyor. Yarın bu termik santrallerin ya da nükleer santrallerin oluşabilecek kazalarının önlenmesi noktasında sınırlanamazsınız. İşte, madenlerde oldu. Madenlerde niye oldu? “Enerjiye ihtiyaç var.” dedik. Kamu yapmadı, kendisi aldı, redevans sistemiyle başka birine verdi, daha ucuza mal etmek istedi, daha uygunsuz koşullar çalıştırıldı, daha ağır şartlar çalıştırıldı. Sonuç? Sonuç hepimiz için facia. Şimdi benzer bir konu burada yine karşımıza gelecek. Yarın kurulacak olan nükleerlerde, diğerlerinde de bir sıkıntı yaşayacağız.

Ben bunun için, tekrar, ne olursunuz, Çevre Bakanlığı veya ilgili bakanlıklar, kim varsa, bürokratlar bir araya gelin, bir ortak uzlaşma bulun, salt ben bunu çıkarırım diye böyle bir dayatmanın içerisinde olmayın. Sayısal anlamda elbette Komisyon üyelerinin ve iktidar partisinin böyle bir sayısal üstünlüğü var ama biraz da vicdana hitap etmenizi istiyorum, biraz da empati yapın, kendinizi vatandaşın yerine, kendinizi o bölgede yaşayan insanların yerine koyun. Ona göre karar vermenizi istiyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaplan.

Melda Hanım, buyurun.

MELDA ONUR (İstanbul) – Peki, fıstık çamlarıyla ilgili raporu alalım ama şöyle bir şey var, Sevgili Genel Müdürüm, Sayın Vekilim, buradaki karaağacın sorunuyla Amerika’daki karaağacın sorunu muhtemelen aynıdır zaten. Yani, kirlenme Türkiye’nin sınırlarında bitmiyor ya da başka bir sınırdan başlamıyor. Zaten bizim dediğimiz şu: Eğer bir okyanusta bir balık ölüyorsa o, bizim buradaki de sorundur aynı zamanda yani kirlenme sınırlarla belirgin bir şey değil ki. Muhtemelen tüm bu yok oluşların kirlenmeye dönük, bu dünyanın hoyrat kullanımına dönük, evet, bir boyutu var. Ha, bu farklı şekillerde tezahür eder, farklı bilimsel... Ha, bunu kullanmak isteyen çeşitli komisyonlar var, bizim de bunu mümkün olduğu kadar korumaya dönük bir komisyon olduğumuzu düşünerek buradan yola çıkıyorum.

Bir de, tabii, şu var: Yani, Allah aşkına, her akşam Tarım Bakanlığı kamu spotu görüyoruz biz “Tarım alanlarımızı koruyalım.” diye. Onun için sormak istediğim şu: Yani bakanlıklar arasında, enerjiyle ilgili bir kanun çıkarılırken, hakikaten -Tarım Bakanlığı, Turizm Bakanlığı ve diğer- nasıl bir görüş alışverişi yapılıyor, nasıl raporlar geliyor, ben bunu gerçekten çok merak ediyorum. Hakikaten şununla ilgili diğer, ilgili bakanlıklar diyor, bakın, burada her kelimenin mutlaka karşılık geldiği bir bakanlık var, görüşleri, raporları nedir, ben bunları bilmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Son olarak, Sayın Müsteşarım, size söz veriyorum.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, öncelikle, bu tasarı hazırlanırken bütün ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından ve bakanlıklardan yazılı görüş almanın yanında onlarla bir araya gelerek, toplantılar yaparak bu tasarımı hazırlamış bulunuyoruz. Söz konusu talebin bir muafiyet talebi olmadığına bir kez daha altını çizmek istiyorum. 2019 yılına kadar -sonu tanımlanmış bir süre- aslında bir planlama içeren bir düzenleme. Daha önceki tasarıda Bakanlar Kurulu kararıyla 2018 yılına kadar verilen sürenin üç yıl uzatılması imkânı vardı. Dolayısıyla, zımni olarak 2021 yılına kadar bir süre öngörülüyordu. Bu tasarıda net bir şekilde 2019 yılına kadar süre verilmesi öngörülüyor. Bunlar sadece ve sadece kamu kurum ve kuruluşlarınca şu ana kadar yapılmış olan santralleri ilgilendiren bir konu, hiçbir surette bundan sonra yapılacak ya da özel sektör tarafından yapılan santrallerin bu muafiyetten, bu süre

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Çevre Giriş Tarih : 12/02/2015 Stenograf : Kayıt: Çevre Sayfa: 12
ertelemesinden istifade etmesi söz konusu değil. Söz konusu madde, Çevre Bakanlığımızın ve ilgili diğer bakanlıklarımızın mutabakatıyla hazırlanıp huzurunuzda getirilmiş bir düzenleme.

İlgili, yapıldıkları dönemlerde bunların öngörülmemiş olması tam anlamıyla bir eksiklik değil çünkü, dediğim gibi, çok eski yıllarda yapılmış santrallerde çevreyle ilgili düzenlemeler, yükümlülükler daha sonraki yıllarda gündeme geldi. Nitekim, daha sonraki yıllarda yapılan, örneğin Afşin Elbistan'da 2 tane santralimiz var yan yana, Afşin A ve Afşin B santralleri, Afşin A santrali için yapılması gereken uyum yatırımları çok fazla iken Afşin B'nin herhangi bir yatırıma ihtiyacı bulunmuyor veya çok az bir yatırımla bugünkü çevre standart kriterlerine uyumlu hâle gelmesi söz konusu. Söz konusu olan ihtiyaç parasal bir ihtiyaç da değil yani bizim bunun bedelini çok kısa bir zamanda kamu imkânlarıyla ödeyip bunları çevreye uyumlu hâle getirmemiz mümkün olsaydı bununla ilgili hiçbir sorunumuz olmayacaktı. Bunlar bir süreç meselesi. 2019 yılına kadar bu santrallerin gerekli yatırımlarını çalıştıkları süre boyunca -çalıştıkları hâlde yani durdurularak değil- yapmaları gerektiği için 2019 yılına kadar tanımlanmış bir süre talep ediyoruz.

Söz konusu talep bundan ibaret Sayın Başkanım, arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, ekleyecek başka bir şey yoksa maddeyi, konuştuğumuz çerçevede, tasarının 12'nci maddesinin -altını çizerek söylüyorum- 31 Aralık 2019'a kadar öngörülen çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımlarla ilgili bir yönetmelik çıkarılarak bu sürecin takvime bağlanması ve yönetmeliğin en kısa sürede -en kısa süre derken yani herhâlde bir yıl içerisinde- çıkarılması için süre öngörülmesine ilişkin hususların 12'nci maddeye dercedilmesi önerimizle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Bu tasarıyla ilgili muhalefet şerhi için pazartesiye kadar süre öngörüyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

Gündemimizde görüşecek başka bir iş olmadığından toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 11.41